

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22201 - Psicologia del Desenvolupament / 30
Titulació	Grau d'Educació Social - Primer curs Grau de Treball Social - Primer curs Grau de Pedagogia (Pla 2016) - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Angela Maria Ramis Murillo						
<i>Responsable</i> angela.ramis@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Iraís Seguí Palou irais.segui@uib.cat						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

La Psicologia del Desenvolupament descriu i explica el canvi psicològic al llarg de tota la vida. És fonamental per entendre com desenvolupem la personalitat i, per tant, com som i com prenem decisions de assumptes vitals per nosaltres i els demés. Els seus estudis comprenen totes les edats des de el naixement fins a la senectut. Ho fa des de diverses perspectives ja siguin generals o concretes, per exemple descriure el què significa evolució humana o simplement assenyala a quina edat apareix per primer cop una habilitat concreta.

L'assignatura s'imparteix durant el segon semestre del primer curs del Grau de Treball Social i comprèn un ensenyament bàsic i fonamental per a la formació dels futurs professionals. Es tracta d'una assignatura del mòdul 'Processos i problemes d'actuació del treball social' i, més concretament, de la matèria 'Fonaments del comportament humà en el cicle vital i medi social' formada per altres dues assignatures: Processos Psicològics Bàsics i Psicologia Social dels Grups i de les Organitzacions (bàsiques de la branca).

L'alumnat aprendreu conceptes i teories des de les dimensions evolutives clàssiques com la cognitiva, emocional, social i/o de la personalitat. Al final, disposareu de conceptes teòrics bàsics per tal de definir elements del desenvolupament humà a l'hora de dissenyar programes d'intervenció al vostra futur àmbit laboral. Igualment es vol proporcionar la capacitat de reconèixer les variables individuals i del contextos que influeixen en el ser humà per tal de procurar un sa desenvolupament.

Guia docent

Per finalitzar, cal dir que comprendre els conceptes bàsics, les teories explicatives del desenvolupament i les diferents dimensions evolutives al llarg del cicle vital es fonamental pels estudiants i pel seu desenvolupament personal, social, professional i cultural.

Requisits

No hi ha requisits

Competències

Específiques

- * CE6.Capacitat per a crear i donar suport a les xarxes socials com objecte i mitjà d'intervenció en els nivells individual, familiar, grupal i comunitari.
- * CE8.Capacitat per respondre a situacions de crisi valorant la urgència de les situacions, planificant i desenvolupant accions per fer front a aquestes. el creixement.

Genèriques

- * CG1.Capacitat de coneixement i comprensió dels fonaments del comportament humà, les diferents etapes del cicle vital i els elements fonamentals de les relacions entre les persones i els seus entorns, així com els problemes i els conflictes que se'n deriven.
- * CG2.Capacitat de comprensió i anàlisi de les estructures socials del món actual, del procesos de canvi i els efectes que les desigualtats socials desencadenen sobre les persones, les famílies i les comunitats.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Bloc 1. Conceptes i principals orientacions teòriques i metodològiques de la Psicologia del Desenvolupament

Tema 1. L'objecte d'estudi de la psicologia del desenvolupament

Tema 2. Les grans perspectives teòriques de la psicologia del desenvolupament

Bloc 2. Processos de desenvolupament de la infància a l'adolescència

Tema 3. Desenvolupament físic i psicomotor

Tema 4. Desenvolupament cognitiu

Tema 5. Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat

Bloc 3. Processos de desenvolupament de l'adolescència a la vida adulta

Guia docent

Tema 6. Conceptualització de l'adolescència

Tema 7. De l'adolescència a la vida adulta

Bloc 4. Desenvolupament i envelliment

Tema 8. El procés d'envelliment

Metodologia docent

Per assolir els objectius es barrejaran diverses metodologies, a les classes teòriques, per exemple, hi haurà les explicacions del continguts i conceptes de l'assignatura així com altres dinàmiques típiques d'una classe teòrica: exposició, debats, i qüestions dels alumnes. Tot això ho reforçareu i consolidareu amb l'estudi i les consultes a les hores no presencials.

A les classes pràctiques es tractaran de forma pràctica i experiencial diferents conceptes complementaris als explicats a les classes teòriques. La vostra participació i creativitat haurà de ser la tònica general. Amb les pràctiques perseguim, lògicament, les competències de caire transversals (recollir informació, presentar treballs, explicar-los, etcètera).

Tota la metodologia, cal expressar-ho, es molt dependent de vosaltres: la actitud activa, motivació, interès i ganes. Per tant, us animen -amb un esperit de valors pedagògics, oberts i democràtics- a la vostra participació activa.

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposició de continguts	Grup gran (G)	Assolirem una visió general del ser humà en procés d'evolució, per això explicarem, estudiarem i ens qüestionarem, dins un format d'una classe típica (on els professors expliquem, demanem i estimulem l'interès dels alumnes) els conceptes, les teories i el significat dels diversos temes; sempre li procurarem donar una perspectiva pràctica i professional, es a dir, amb els peus a terra perquè es vegi el lligam dels temes amb la realitat quotidiana. Data de l'examen: 17 de juny de 2019	28
Classes pràctiques	Treballs pràctics i Assistència a les classes	Grup mitjà (M)	Amb les pràctiques, i gràcies a grups més reduïts, pretenem consolidar i veure conceptes des de la perspectiva dels treballs que us proposarem. En aquestes classes serà on les vostres habilitats pràctiques estaran al servei del grup. Per tant, les metodologies són les exigides per les diverses capacitats de manejar informació, classificar-la, exposar-la... tant dins el vostre equip de treball com a la resta del grup a classe. A cada classe, s'exposarà un concepte que complementa a les explicacions teòriques. Es treballarà de forma pràctica i vivencial, per acabar extraient conclusions en petit grup. L'assistència i la participació activa a les pràctiques serà valorada.	17

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació

Guia docent

continua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi de l'assignatura	La preparació i complement del temari .	70
Estudi i treball autònom en grup	Treball d'aprofundiment	En petits grups es farà un treball d'aprofundiment i investigació envers un tema a escollir pels alumnes segons els seus interessos. Aquest treball s'exposarà a la resta del grup. Les característiques, les temàtiques, la composició dels grups i la data d'entrega es concretaran a l'inici de l'assignatura.	35

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències de l'assignatura les avaluarem mitjançant diversos procediments descrits en el següents apartats, on hi trobareu: les tècniques o instruments concrets que utilitzarem; els criteris de valoració; si són recuperables (en cas de suspens).

L'avaluació es realitzarà a partir de diferents activitats:

1. Prova de coneixements i comprensió. Es realitzarà una prova presencial per validar l'avaluació continuada al finalitzar el semestre.
2. Assistència i la participació activa a les classes pràctiques permeten obtenir fins un 10% de la nota final; el mínim d'assistència per començar a puntuar serà del 75% (5 classes pràctiques). La no assistència a aquest mínim, supondrà el suspens de l'assignatura.
3. Treball grupal d'aprofundiment.

Altres qüestions a considerar:

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

La realització demostradament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en la guia docent de la assignatura comportarà, a criteri del professor, una menys valoració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de **suspens 0** a lavaluació anual de l'assignatura.

Guia docent

Itinerari B

Aquelles persones que per motius laborals, o situacions personals contemplades en la normativa Acadèmica de la UIB, no puguin assistir a les classes podran realitzar l'itinerari B similar al principal exceptuant a l'avaluació de la part pràctica de l'assignatura. Hauran de realitzar un treball, però no l'hauran de presentar a la resta de la classe. En aquest cas l'assistència a les classes pràctiques serà compensada amb la realització d'un comentari reflexiu envers les temàtiques tractades a les pràctiques. La realització d'aquest comentari obligatori, permetrà obtenir el 10% de la nota.

La resta de proves seran les mateixes que a l'itinerari A.

Per sol·licitar l'itinerari B caldrà un certificat que acrediti la vostra situació personal, així com un compromís signat amb el professor. Cal comunicar aquesta situació a l'inici del curs.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Exposició de continguts

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Assolirem una visió general del ser humà en procés d'evolució, per això explicarem, estudiarem i ens qüestionarem, dins un format d'una classe típica (on els professors expliquem, demanem i estimulem l'interès dels alumnes) els conceptes, les teories i el significat dels diversos temes; sempre li procurarem donar una perspectiva pràctica i professional, es a dir, amb els peus a terra perquè es vegi el lligam dels temes amb la realitat quotidiana. Data de l'examen: 17 de juny de 2019
Criteris d'avaluació	L'estudiant haurà de demostrar que ha aconseguit els resultats de l'aprenentatge exigits mitjançant el domini dels continguts teòrics de la matèria. Recuperable en el període d'avaluació extraordinària. S'ha d'obtenir un mínim de qualificació de 5 a l'examen Idèntic l'itinerari B.

Percentatge de la qualificació final: 60% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 60% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Treballs pràctics i Assistència a les classes

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Escales d'actituds (no recuperable)
Descripció	Amb les pràctiques, i gràcies a grups més reduïts, pretenem consolidar i veure conceptes des de la perspectiva dels treballs que us proposarem. En aquestes classes serà on les vostres habilitats pràctiques estaran al servei del grup. Per tant, les metodologies són les exigides per les diverses capacitats de manejar informació, classificar-la, exposar-la... tant dins el vostre equip de treball com a la resta del grup a classe. A cada classe, s'exposarà un concepte que complementa a les explicacions teòriques. Es treballarà de forma pràctica i

Guia docent

	vivencial, per acabar extraient conclusions en petit grup. L'assistència i la participació activa a les pràctiques serà valorada.
criteris d'avaluació	L'assistència i la participació activa a les classes pràctiques serà valorada fins a un 10% de la nota de l'assignatura. Pels alumnes que segueixen l'itinerari A, el mínim d'assistència per començar a puntuar serà del 75% (5 classes pràctiques). La no assistència a aquest mínim, supondrà el suspens de l'assignatura. Per aquells alumnes que segueixen l'itinerari B, l'assistència es substituirà per un comentari reflexiu obligatori.
Percentatge de la qualificació final:	10% per a l'itinerari A
Percentatge de la qualificació final:	10% per a l'itinerari B

Treball d'aprofundiment

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	En petits grups es farà un treball d'aprofundiment i investigació envers un tema a escollir pels alumnes segons els seus interessos. Aquest treball s'exposarà a la resta del grup. Les característiques, les temàtiques, la composició dels grups i la data d'entrega es concretaran a l'inici de l'assignatura.
criteris d'avaluació	En la valoració d'aquest treball es tindrà en compte la capacitat de síntesis, la redacció dels continguts del treball, l'exposició oral, el treball en equip amb els membres del grup,...
	La presentació del treball pels alumnes que segueixen l'itinerari A és obligatòria.
Percentatge de la qualificació final:	30% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5
Percentatge de la qualificació final:	30% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

En aquest apartat es relaciona la bibliografia adient per poder desenvolupar l'estudi i el treball dels estudiants en aquesta assignatura. Es presenta una bibliografia bàsica i una complementària, així com una relació de recursos didàctics i metodològics a la xarxa Internet. A més, mitjançant l'eina informàtica de l'Aula Digital, l'alumnat tindrà a la seva disposició tota una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació.

Bibliografia bàsica

BERGER, K.S. i THOMPSON, R.A. (2001). *Psicología del desarrollo: adultez y vejez*. Madrid: Médica Panamericana
COLOM, J. (2000). *La adultez: cambios y contextos de desarrollo*. Palma: Universitat Illes Balears.
GUTIÉRREZ, F. (2004). *Teorías del desarrollo cognitivo*. Madrid: McGraw-Hill.
MARTI SALA, E. (1991). *Psicología evolutiva. Teorías y ámbitos de investigación*. Barcelona: Anthropos.
TRIADÓ, C. Y VILLAR, F. (Coords.) (2006). *Psicología de la Vejez*. Madrid: Alianza.

Bibliografia complementària

ALBA, V. (1992). *Historia social de la vejez*. Barcelona: Laertes.
ARBER, S y GINN, J. (1996): *Relación entre género y envejecimiento*. Madrid: Narcea.
BAYÉS, R. (2016). *Olvida tu edad*. Barcelona: Plataforma.
BEAUVOIR, S. de (1983). *La vejez*. Barcelona: Edhasa.
BELSKY, J.K. (1996). *Psicología del envejecimiento*. Barcelona: Masson.
BERGER, K. S. y THOMPSON, R.A. (1997). *Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia*. Madrid: Médica Panamericana.

Guia docent

- BOBBIO, N. (1997). *De senectute*. Madrid: Taurus.
- CASAS, F. (1998). *Infancia: perspectivas psicosociales*. Barcelona: Paidós.
- CASTILLO, G. (1999). *El adolescente y sus retos*. Madrid: Pirámide.
- DELVAL, J. (1994). *El desarrollo humano*. Madrid: Siglo XXI.
- EISEMBERG, N. (1999). *Infancia y conducta de ayuda*. Madrid: Morata
- FERNÁNDEZ-BALLESTEROS, R. y otros (1999) *Qué es la psicología de la vejez*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- FERNÁNDEZ-BALLESTEROS, R. (Directora)(2000). *Gerontología Social*. Madrid: Pirámide.
- HARRIS, P.L. (1989). *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza, 1992.
- KAGAN, J., DAVIDSON, R. y Rodil, M.V. (2011). *El temperamento y su trama. Cómo los genes, la cultura, el tiempo y el azar inciden en nuestra personalidad*. Madrid: Katz.
- KIMMEL, D.C. y WEINER, I.B. (1998). *La adolescencia: una transición del desarrollo*. Barcelona: Ariel.
- LÓPEZ, F.; ETXEBARRIA, I.; FUENTES, M.J. y ORTIZ, M.J. (1999). *Desarrollo afectivo y social*. Madrid: Pirámide.
- MARTI, E y ONRUBIA, J. (1997). *Psicología del desarrollo: el mundo del adolescente*. Barcelona: ICE/HORSORI.
- PALACIOS, J.; MARCHESI, A. y COLL, C. (1992). *Desarrollo psicológico y educación. Tomo I. Psicología Evolutiva*. Madrid: Alianza.
- PÀMIES, T. (2002). *L'aventura d'envellir*. Barcelona: Empúries.
- PAPALIA, D. y WENDKOS, S. (1985). *Desarrollo humano*. México: Mcgrau-Hill.
- PIAGET, J. (1969). *El nacimiento de la inteligencia en el niño*. Madrid: Aguilar.
- RIGO, E. (2007). *Wallon*. Sevilla: Eduforma.
- RODRIGO, M.J. y PALACIOS, J. (1998). *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza.
- VYGOTSKI, L.S. (1988). *Pensament i llenguatge*. Vic: Eumo.
- VV.AA (2004). *Infancia y familias: realidades y tendencias*. Barcelona: Ariel.
- VV.AA. (1995). *Psicología Del Desarrollo: Teoría y Prácticas*. Archidona: Aljibe.

Altres recursos

Asociación Americana de Personas Jubiladas (<http://www.aarp.org>)
Confederación Española de Organizaciones de Mayores (<http://www.ceoma.org>)
Instituto de Infancia y Mundo Urbano de Barcelona (CIIMU) (www.ciimu.org)
UNESCO (www.unesco.org/es)